

Kertész Sándor

festőművész (Kaposvár, 1940. október 29.)

Születésem dátuma bizony igaz, de Kaposvár csak annyiban, hogy a kórházból szüleim rögvest falusi lakásunkba vittek. Ettől kezdve negyvenéves koromig (a főiskolás éveket leszámítva) vidéken éltem.

Felhőtlen gyermekkorról nem tudok beszámolni, mert az akkori zavaros éveket tetézte szüleim ugyancsak zaklatott élete.

Pedagógus apám ritkán töltött két-három évnél többet egy-egy faluban, és ez a tény bizonyára hatással volt későbbi életemre is.

A falusi emberek a mai napig nehezen fogadják be az idegeneket, gyermekeik szintűgy. Társaim részéről gyakran voltam kitéve kisebb-nagyobb inzultusoknak, csipkelődéseknek. Mondanom sem kell, hogy különben is visszahúzódó természetem mellett milyen hatással voltak rám diáktársaim efféle megnyilatkozásai. Védekezésem makacs ellenállást váltott ki, és ez is hozzájárult ahhoz, hogy mind a mai napig kritikus szemmel viseltessem embertársaim és megnyilvánulásaik iránt.

Az irónia végigkísért egész életemben, de sohasem olyan módon, hogy az cinizmusba csapjon át.

A szegedi Pedagógiai Főiskola, az ott töltött évek üdítő változásokat hoztak mindennapjaimba.

A hatvanas évek elején Winkler László és Fischer Ernő mestereim jóvoltából az impresszionizmussal és a különböző modern irányzatokkal ismerkedtem, akkor, amikor a Képzőművészeti Főiskolán is csak óvatosan beszélt ezekről néhány oktató.

Falura kerültem tanítani, és ismét belecsoptem a vidéki élet minden ellentmondásosságába.

A hatvanas-hetvenes évek – gyakran sivár, kilátástalan – világa, a falusi „apparatszikok” nyomasztó ténykedése, a „ne menjünk messzire, itt van Tajvan”-féle megnyilvánulásaik ismét kihozták belőlem a makacs ellenállást.

Részből ezért is fordultam az akkor még elutasított európai iskola és a szentendrei művészek felé. Első kiállításom képei Bálint Endre, Martyn Ferenc hatását mutatták. Tőlük elég nehéz volt elszakadnom, de a korszerű látásmódot, a dekoratív szemléletet az ő hatásukra vittem tovább későbbi munkáimba.

Hét-nyolc év útkeresése, kínlódása után végül is a falu világa felé fordultam – segítségül véve iróniámat. A nyolcvanas évek elejére kialakult a rám ma is jellemző, a környezetem motívumait felhasználó, azokat képeimbe beépítő előadásmód, stílus.

Természetesen nem az idilli, pántlikás népi realizmust, hanem a való világot ábrázoló, keményen „odamondogató”, ugyanakkor a pusztuló vidékért aggódó gondolatokat fogalmaztam meg, tűztem ecsetem hegyére.

Almomban sem gondoltam azonban, hogy most, a második évezred elején ismét aktuálisak lesznek ezek a gondolatok, élethelyzetek.

Pedig a rendszerváltáskor én is bizakodtam. Még a „nagypolitikát” is gyakoroltam oly módon, hogy a megyei hetilapban egy éven át cikkeket írtam ostorozva a régit, reménykedve a jövőben. Elég hamar rájöttem, hogy a múlt szellemiségének jelentős hányadát és embereinek egy jó részét ügyesen átmentették az újba, elhúzva a mézesmadzagot sok oktalan reménykedő orra előtt. (A madzag mint szimbólum most is gyakran szerepel képeimen.)

Kiállításaim száma éveimmel együtt szaporodott, és meglepődve tapasztaltam, hogy külföldön sokszor nagyobb sikereim voltak, mint idehaza.

Előbb volt Bécsben kiállításom, mint Budapesten, bár írásom megjelenése idején már egy fővárosi önálló tárlaton vagyok túl.

Régi, de ismét aktuális témáim mellett a ceruzarajzolásnak mint ősi technikának szeretnék ismét létjogosultságot szerezni.

Olaszországban ez már sikerült. Pisában több nemzetközi grafikai tárlaton sikeresen szerepeltem ezzel az egyszerű grafikai eszközzel.

Rajzpedagógiai és képzőművészeti munkásságomért Székely Bertalan-díjat kaptam, szűkebb hazám, Somogy művészeti díjjal ismert el.

Életem utolsó szakaszában kaposvári lakos lettem, és szerencsésnek mondhatom magam, hogy legjobb gimnáziumában, a Táncsics Mihály Gimnáziumban tizenhat évig taníthattam.

